ISNN 3030-3907

2026/4
VOLUME 8

DEVELOPMENT OF SCIENCE

ILMIY JURNAL

Development of science

Ilmiy jurnal

2026/4 VOLUME 8

ISSN 3030 -3907

Ilmiy jurnal OAK rayosatining 2024 yil 27 sentabrdagi 361-son qaroriga asosan 02.00.00 kimyo fanlari hamda 2025 yil 12 fevral 367- son qaroriga asosan 05.00.00 texnika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

BOSH MUHARRIR:
Temirov Alisher Hoshim o‘g‘li – texnika fanlari falsafa doktori (PhD),Dotsent.
TAHRIRIYAT KENGASH RAISI:
Fozilov Sadriddin Fayzullayevich – texnika fanlari doktori, professor
TAHRIRIYAT KENGASH A’ZOLARI

TEXNIKA FANLARI/ TECHNICAL SCIENCES/ ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ

Bozorov G‘ayrat Rashidovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Abdurahmonov Olim Rustamovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Adizov Bobur Zamirovich
O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Umumiy va noorganik kimyo instituti, professor
Hayitov Ruslan Rustamjonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Jumayev Qayum Karimovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Berdiyev Dorob Murodovich
Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti, professor
Maxmudov Rafiq Amonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Tilloyev Lochin Ismatilloyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Raxmonov Qahramon Sanakulovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Barakayev Nusratullo Rajabovich
Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti, professor.
Jo‘rayev Xayrullo Fayziyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Panoyev Erali Rajabboyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Ataullayev Sherzod Nabiullyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Murodov Malik Negmurodovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Axmedova Ozoda Bahronovna
Islom Karimov nomidagi Toshkent Davlat Texnika Universiteti.
Safarov Bahri Jumayevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Xaydarov Axtam Amonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Safarov Jasur Alijon o‘g‘li
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Асадова Раъно Дилмуратовна
Тошкент Давлат техника университети доценти

KIMYO FANLARI/ CHEMICAL SCIENCES/ ХИМИЧЕСКИЕ НАУКИ

Axmedov Voxid Nizomovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Umarov Baqo Bafoyevich
Buxoro Davlat Universiteti, professor
Kodirov Abduaxad Abduraximovich
Qarshi davlat Universiteti, professor
Qurbonov Mingniqul Jumagulovich
Qarshi davlat Universiteti, dotsent
Turemuratov Sharibay Naurizbaevich
O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Qoraqalpog‘iston bo‘limi Bosh ilmiy kotibi, professor
Tursunov Kaxor Shonazarovich
Qarshi davlat Universiteti, professor
Do‘stov Hamro
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor
Panoyev Nodir Shavkatovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Olimov Bobur Bahodir o‘g‘li
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Kasimov Sherzod Abduazimovich
Termiz Davlat Universiteti, professor.
Aliqulov Rustam Valiyevich
Termiz Davlat Universiteti, professor
Tropov Xamza Tursunovich
Samarqand Davlat Universiteti, professor

IQTISODIYOT FANLARI/ ECONOMICS/ ЭКОНОМИЧЕСКИЕ НАУКИ

Nizamov Aslitdin Badreddinovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Boboyev Akmal Choriyevich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Ergashxojayeva Shaxnoza Djasurovna
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, professor
Saidaxmedova Nodira Ilxomovna
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, professor
Muxsinov Bekzod Toxirovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Shakarov Qulmat Ashirovich
Renessans ta'lim universiteti,dotsent.
Jumaeva Zulfiya Qayumovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Norova Salomat Yusupovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Avezova Shaxnoza Maxmudjonovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Jalilov Jamshid G‘anijonovich
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, dotsent
Xasanova Gulruh Djumanazarovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.

PEDAGOGIKA FANLARI/ PEDAGOGICAL SCIENCES / ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Siddiqova Sadoqat G‘afforovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Zoyirov Erkin Xalilovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, DSc, professor
Gaffarov Feruz Hasanovich
Puchon Universiteti, *professor*
Ruziyev Davron Yuldashevich
Buxoro Davlat Universiteti, professor
Muradova Firuza Rashidovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Yunusova Gulandon Samiyevna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
To‘xtayeva Zebo Sharifovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, professor.
Navro‘zova Gulchixra Nigmatovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Uzoqova Laylo Polvonovna
Buxoro muhandislik – texnologiya instituti, dotsent.
To‘raqulova Marjona Qiyom qizi
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Muradova Zarina Rashidovna
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Murodov Sanjar Aslonovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent.
Shodiyev Jahongir Jo‘raqulovich
Buxoro Davlat Texnika Universiteti, dotsent
Gaffarov Laziz Hasanovich
Buxoro muhandislik – texnologiya instituti, dotsent.

Tahririyat a’zolarning to‘liq ro‘yxati jurnalning www.devos.uz saytida keltirilgan.

Tahririyat hay’ati a’zolarining tarkibini o‘zgartirish hamda qo‘shimcha kiritish yoki tahririyat a’zoligidan chiqarish bosh muharrir tomonidan amalga oshiriladi.

ISSN 3030-3907

Development of science ilmiy jurnali 2024 yil 15 aprel kuni №256445 sonli guvohnoma bilan Davlat ro‘yxatidan o‘tgan.

To‘plam elektron ko‘rinishda (pdf formatida) mualliflarga taqdim etiladi. To‘plamga kiritiladigan maqolalarning mazmuni, ulardagi statistik ma’lumotlar va me’yoriy hujjatlarning to‘g‘riligiga hamda har qanday fikr - mulohazalarga mualliflarning o‘zlari mas’ul hisoblanadilar. Talablarga javob bermaydigan maqolalar to‘plamga kiritilmaydi. Tashkiliy qo‘mita maqola matnini qisqartirish, qisman tuzatish kiritish, seksiyalarga joylashtirish huquqiga ega.

ISSN 3030-3907

BOLALARDA ATOPIK DERMATIT VA ALLERGIK TERI KASALLIKLARINING ETIOPATOGENEZI VA DAVOLASH USULLARI

Jalilov Asliddin Xolmatovich

Samarqand Davlat Tibbiyot Universiteti,Samarqand, O‘zbekiston.

Annotatsiya. Bolalarda atopik dermatit va allergik teri kasalliklari so‘nggi yillarda pediatriya va dermatologiya amaliyotida eng ko‘p uchraydigan surunkali yallig‘lanishli kasalliklardan biri hisoblanadi. Ushbu kasalliklar ko‘pincha erta bolalik davrida boshlanib, terining qichishishi, quruqlashishi, eritema va turli darajadagi yallig‘lanish o‘choqlari bilan namoyon bo‘ladi. Atopik dermatitning asosiy etiopatogenetik mexanizmi immun tizimning buzilishi, ayniqsa IgE vositachiligidagi gipersezgirlik reaksiyasi bilan bog‘liqdir. Kasallik rivojlanishida irsiy moyillik, teri barer funksiyasining buzilishi hamda tashqi muhit allergenlari (chang, oziq-ovqat mahsulotlari, kimyoviy moddalar, hayvon junlari) muhim rol o‘ynaydi. Teri to‘sig‘ining zaiflashishi natijasida allergenlar organizmga oson kirib boradi va yallig‘lanish jarayonini kuchaytiradi. Kasallikning klinik kechishi individual bo‘lib, yengil, o‘rta va og‘ir shakllarda namoyon bo‘lishi mumkin. Bolalarda doimiy qichishish uyqu buzilishi, asabiylashish va hayot sifatining pasayishiga olib keladi.[2,4]

Kalit so‘zlar: Bolalar, atopik dermatit, allergik dermatozlar, IgE, immun tizim, allergen, teri to‘sig‘i, yallig‘lanish, emollient, antigistamin.

Abstract. Atopic dermatitis and allergic skin diseases in children are among the most common chronic inflammatory diseases in pediatric and dermatological practice in recent years. These conditions usually begin in early childhood and are manifested by skin itching, dryness, erythema, and various degrees of inflammatory lesions. The main etiopathogenetic mechanism of atopic dermatitis is associated with immune system dysfunction, particularly IgE-mediated hypersensitivity reactions. Genetic predisposition, impaired skin barrier function, and environmental allergens (dust, food products, chemical substances, animal dander) play an important role in the development of the disease. Due to the weakening of the skin barrier, allergens easily penetrate the body and intensify the inflammatory process. The clinical course of the disease is individual and may present in mild, moderate, or severe forms. Persistent itching in children leads to sleep disturbances, irritability, and a decrease in quality of life.[2,4]

Keywords: children, atopic dermatitis, allergic dermatoses, IgE, immune system, allergen, skin barrier, inflammation, emollient, antihistamine.

Аннотация. Атопический дерматит и аллергические кожные заболевания у детей в последние годы являются одними из наиболее распространённых хронических воспалительных заболеваний в педиатрической и

дерматологической практике. Эти состояния чаще всего начинаются в раннем детском возрасте и проявляются кожным зудом, сухостью кожи, эритемой и воспалительными очагами различной степени выраженности. Основной этиопатогенетический механизм атопического дерматита связан с нарушением иммунной системы, особенно с IgE-опосредованной реакцией гиперчувствительности. В развитии заболевания важную роль играют наследственная предрасположенность, нарушение барьерной функции кожи, а также факторы окружающей среды (пыль, пищевые продукты, химические вещества, шерсть животных). В результате ослабления кожного барьера аллергены легко проникают в организм и усиливают воспалительный процесс. Клиническое течение заболевания индивидуально и может проявляться в лёгкой, средней и тяжёлой формах. Постоянный зуд у детей приводит к нарушению сна, раздражительности и снижению качества жизни.[2,4]

Ключевые слова: дети, атопический дерматит, аллергические дерматозы, IgE, иммунная система, аллерген, кожный барьер, воспаление, эмолент, антигистаминные препараты.

KIRISH.

Dolzarlik. Bolalarda atopik dermatit va allergik teri kasalliklari bugungi kunda pediatriya, dermatologiya hamda allergologiya sohalarida eng muhim va dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. So‘nggi o‘n yilliklarda ushbu kasalliklarning global miqyosda keskin ko‘payishi kuzatilmoqda. Ayniqsa, rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda bolalar orasida allergik kasalliklar, jumladan atopik dermatitning tarqalish darajasi sezilarli oshganligi ilmiy tadqiqotlarda qayd etilgan. Bu holat nafaqat tibbiy, balki ijtimoiy-iqtisodiy muammo sifatida ham baholanadi, chunki kasallik bolalarning hayot sifati, jismoniy rivojlanishi va psixoemotsional holatiga bevosita salbiy ta’sir ko‘rsatadi.

Atopik dermatit bu surunkali, qaytalanuvchi yallig‘lanishli teri kasalligi bo‘lib, ko‘pincha erta bolalik davrida boshlanadi. Kasallikning asosiy belgilariga terining quruqlashishi, kuchli qichishish, eritema, yallig‘lanish o‘choqlari va teri qoplamalarining buzilishi kiradi. Ushbu kasallikning dolzarbligi uning keng tarqalganligi bilan birga, murakkab etiopatogenezi va uzoq davom etuvchi kechishi bilan ham bog‘liqdir.[5,7] Ko‘plab hollarda atopik dermatit allergik rinit, bronxial astma kabi boshqa atopik kasalliklar bilan birga uchraydi, bu esa kasallikning klinik ahamiyatini yanada oshiradi. Kasallikning asosiy sabablaridan biri immun tizimning buzilishi hisoblanadi. Ayniqsa, IgE vositachiligidagi gipersezgirlik reaksiyasi atopik dermatit rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. Genetik moyillik ham kasallikning shakllanishida katta ahamiyatga ega bo‘lib, agar ota-onalarda

ISSN 3030-3907

allergik kasalliklar mavjud bo‘lsa, bolalarda ham ushbu patologiyaning rivojlanish xavfi yuqori bo‘ladi. Bundan tashqari, teri barer funksiyasining buzilishi natijasida tashqi muhit allergenlari organizmga oson kirib boradi va yallig‘lanish jarayonlarini kuchaytiradi. Hozirgi zamon sharoitida ekologik omillar ham atopik dermatitning dolzarbligini oshiruvchi asosiy sabablar qatoriga kiradi. Atmosfera havosining ifloslanishi, sanoat chiqindilari, kimyoviy moddalar, oziq-ovqat tarkibidagi konservantlar va sun’iy qo‘shimchalar bolalar organizmida allergik reaksiyalarni kuchaytiradi. Urbanizatsiya jarayoni ham ushbu kasallikning ko‘payishiga ta’sir ko‘rsatmoqda, chunki shaharlarda yashovchi bolalarda allergenlar bilan kontakt darajasi yuqori bo‘ladi. Shuningdek, bolalarning noto‘g‘ri ovqatlanish tartibi ham atopik dermatit rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Sun’iy oziq-ovqat mahsulotlari, tez tayyorlanadigan taomlar va allergen mahsulotlarning erta yoshdan iste’mol qilinishi immun tizimning normal rivojlanishiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi. Ona suti bilan yetarli darajada oziqlanmaslik ham bolalarda allergik kasalliklar rivojlanish xavfini oshiradi. Kasallikning dolzarbligi yana shundaki, atopik dermatit faqat teri muammosi bo‘lib qolmay, balki butun organizm immun tizimi bilan bog‘liq tizimli kasallik sifatida qaralmoqda. Doimiy qichishish va teri yallig‘lanishi bolalarda uyqu buzilishi, asabiylashish, diqqat yetishmovchiligi va psixologik stress holatlariga olib keladi. Bu esa bolaning maktabdagi o‘zlashtirishi va ijtimoiy moslashuviga ham salbiy ta’sir qiladi.[3,5,8]

Allergik teri kasalliklarining keng tarqalishi zamonaviy tibbiyot oldiga yangi diagnostika va davolash usullarini ishlab chiqish vazifasini qo‘ymoqda. Kasallikni erta bosqichda aniqlash va uning og‘ir shakllarini oldini olish juda muhimdir. Buning uchun immunologik testlar, allergenlarga sezuvchanlikni aniqlash usullari va klinik baholash tizimlari keng qo‘llanilmoqda. Shuningdek, atopik dermatitni davolash uzoq muddatli va kompleks yondashuvni talab qiladi. Kasallikning surunkali tabiati uni to‘liq davolashni qiyinlashtiradi, shuning uchun asosiy e’tibor simptomlarni kamaytirish, qaytalanishlarning oldini olish va bemorning hayot sifatini yaxshilashga qaratiladi. Bu esa sog‘liqni saqlash tizimi uchun katta iqtisodiy va ijtimoiy yuklama yaratadi.[4,6]

MAQSAD. Ushbu ilmiy ishning asosiy maqsadi bolalarda atopik dermatit va allergik teri kasalliklarining etiopatogenezini chuqur o‘rganish, ularning rivojlanishiga ta’sir etuvchi asosiy ichki (endogen) va tashqi (ekzogen) omillarni aniqlash hamda kasallikning klinik kechishini tahlil qilishdan iborat. Shuningdek, ishda atopik dermatitning immunologik asoslarini, xususan IgE vositachiligidagi allergik reaksiyalar, teri barer funksiyasining buzilishi va yallig‘lanish jarayonlarining o‘zaro bog‘liqligini o‘rganish maqsad qilingan. Bu orqali

ISSN 3030-3907

kasallikning patogenetik mexanizmlarini yanada chuqurroq tushunish imkoniyati yaratiladi. Tadqiqotning yana bir muhim maqsadi – bolalarda allergik teri kasalliklarini erta aniqlash usullarini tahlil qilish va zamonaviy diagnostik yondashuvlarni o‘rganishdir. Bunda klinik belgilar, laborator ko‘rsatkichlar va allergologik testlarning ahamiyati alohida ko‘rib chiqiladi. Bundan tashqari, ishda atopik dermatitni davolashning zamonaviy usullarini o‘rganish, ularning samaradorligini baholash hamda kompleks terapiya yondashuvlarini aniqlash maqsad qilingan. Bu yondashuvlar orasida allergenlardan himoyalanish, emollient terapiya, antigistamin preparatlar va yallig‘lanishga qarshi vositalar qo‘llanilishi tahlil qilinadi. Yakuniy maqsad sifatida bolalarda atopik dermatit va allergik teri kasalliklarining oldini olish bo‘yicha profilaktik chora-tadbirlarni ishlab chiqish va ularni amaliyotda qo‘llash imkoniyatlarini kengaytirish ko‘zda tutiladi.[11,13]

MATERIALLAR. Ushbu tadqiqot bolalarda atopik dermatit va allergik teri kasalliklarining etiopatogenezi hamda davolash usullarini o‘rganishga qaratilgan bo‘lib, unda klinik, laborator va analitik yondashuvlar kompleks tarzda qo‘llanildi. Tadqiqot materiallari sifatida turli yoshdagi bolalarda kuzatilgan atopik dermatit va allergik teri kasalliklariga oid klinik kuzatuv ma’lumotlari, ambulator va statsionar bemorlar tibbiy hujjatlari, shuningdek, dermatolog va allergolog mutaxassislar tomonidan o‘tkazilgan tekshiruv natijalari olingan. Bemorlarning anamnez ma’lumotlari, kasallik boshlanish va davomiyligi, irsiy moyillik, allergik reaksiyalar tarixi ham batafsil o‘rganildi. Laborator tekshiruvlar doirasida umumiy qon tahlili, immunologik ko‘rsatkichlar, xususan umumiy va maxsus IgE darajasi, eozinofillar soni hamda allergenlarga sezuvchanlikni aniqlovchi testlar (prick-test va serologik testlar) natijalari tahlil qilindi.[16] Ushbu ko‘rsatkichlar kasallikning immunologik mexanizmlarini baholashda muhim ahamiyatga ega bo‘ldi. Shuningdek, teri holatini baholash uchun SCORAD (Scoring Atopic Dermatitis) tizimi qo‘llanildi. Bu usul orqali kasallikning og‘irlik darajasi, teri zararlanishi maydoni va simptomlarning intensivligi aniqlanib, bemorlar yengil, o‘rta va og‘ir shakllarga ajratildi. Metodik jihatdan adabiyotlar tahlili ham amalga oshirildi. Jahon va mahalliy ilmiy manbalar, klinik qo‘llanmalar hamda zamonaviy ilmiy maqolalar asosida atopik dermatitning etiologiyasi, patogenezi va davolash tamoyillari o‘rganildi. Shu bilan birga, statistik tahlil usullari yordamida olingan natijalar umumlashtirildi va solishtirildi. Davolash samaradorligini baholashda kompleks terapiya natijalari kuzatildi. Bunda emollientlar, antigistamin preparatlar, mahalliy kortikosteroidlar va allergenlardan saqlanish choralari qo‘llanildi. Davolashdan oldingi va keyingi klinik holatlar solishtirildi.[7,8,9]

NATIJALAR. O‘tkazilgan klinik va laborator kuzatuvlar natijasida bolalarda atopik dermatit va allergik teri kasalliklari ko‘p omilli etiologiyaga ega

ISSN 3030-3907

ekanligi tasdiqlandi. Tadqiqot jarayonida aniqlanishicha, bemorlarning katta qismida irsiy moyillik mavjud bo‘lib, ota-onalarda allergik kasalliklar (bronxial astma, allergik rinit yoki dermatit) kuzatilgan holatlar ko‘p uchradi. Bu holat kasallikning genetik asosga ega ekanligini ko‘rsatadi. Klinik kuzatuvlarda atopik dermatit asosan erta bolalik davrida boshlanishi va surunkali qaytalanuvchi kechishga ega ekanligi aniqlandi. Bemor bolalarda asosiy simptomlar sifatida terining kuchli qichishishi, quruqlashishi, eritema, toshmalar va yallig‘lanish o‘choqlari qayd etildi. Ko‘p hollarda qichishish kechasi kuchayib, uyqu buzilishiga va asabiylikka olib kelgan. Laborator tekshiruvlar natijalariga ko‘ra, bemorlarning aksariyatida eozinofillar sonining oshishi va umumiy IgE darajasining yuqoriligi aniqlangan. Bu esa atopik dermatitning IgE vositachiligidagi allergik mexanizm asosida rivojlanishini tasdiqlaydi. Allergologik testlar (prick-test) natijalarida eng ko‘p uchraydigan allergenlar sifatida chang oqsillari, hayvon junlari, ayrim oziq-ovqat mahsulotlari (sut, tuxum, sitrus mevalar) va kimyoviy moddalar aniqlangan. SCORAD tizimi asosida o‘tkazilgan baholash natijalari shuni ko‘rsatdiki, bemorlarning bir qismi yengil, bir qismi o‘rta va ayrimlari og‘ir darajadagi atopik dermatit bilan kasallangan. Og‘ir shakllarda teri zararlanishi keng tarqalgan bo‘lib, yallig‘lanish jarayoni intensiv kechgan.[9,10,12] Davolash jarayonida kompleks terapiya qo‘llanilgandan so‘ng bemorlarning klinik holatida sezilarli yaxshilanish kuzatildi. Emollientlar va mahalliy yallig‘lanishga qarshi preparatlar qo‘llanilishi terining quruqligini kamaytirgan va qichishish darajasini pasaytirgan. Antigistamin vositalar esa allergik reaksiyalar intensivligini susaytirgan. Shuningdek, allergenlardan saqlanish va parhezga rioya qilish natijasida kasallikning qaytalanish chastotasi kamayganligi qayd etildi. Davolashdan keyingi kuzatuvlarda bemorlarning uyqu sifati yaxshilangan, psixoemotsional holati barqarorlashgan va umumiy hayot sifati oshgan.

XULOSA. Bolalarda atopik dermatit va allergik teri kasalliklari hozirgi kunda keng tarqalgan, murakkab etiopatogenezga ega bo‘lgan va surunkali kechuvchi kasalliklar guruhiga kiradi. O‘tkazilgan tahlillar shuni ko‘rsatadiki, ushbu kasalliklarning rivojlanishida irsiy moyillik, immun tizimning buzilishi, xususan IgE vositachiligidagi allergik reaksiyalar hamda tashqi muhit omillari (allergenlar, ekologik ifloslanish, noto‘g‘ri ovqatlanish) muhim rol o‘ynaydi.

Klinik kuzatuvlar asosida atopik dermatit asosan erta bolalik davrida boshlanishi, qaytalanuvchi xarakterga ega ekanligi va teri qichishishi, yallig‘lanish, quruqlik kabi belgilar bilan namoyon bo‘lishi aniqlandi. Laborator natijalar esa eozinofiliya va IgE darajasining oshishi kabi immunologik o‘zgarishlarni ko‘rsatdi, bu esa kasallikning allergik tabiatini tasdiqlaydi. Davolash jarayonida kompleks yondashuv emollientlar, antigistaminlar, mahalliy yallig‘lanishga qarshi vositalar

ISSN 3030-3907

hamda allergenlardan saqlanish choralari qo‘llanilganda bemorlarning klinik holati sezilarli darajada yaxshilandi. Bu esa to‘g‘ri tanlangan terapiya kasallikning kechishini yengillashtirish va qaytalanishlarni kamaytirishda samarali ekanligini ko‘rsatadi.[13,15]

ADABIYOTLAR

1. Nizomiddinovich T. F. et al. Experimental myocardial infarction ldh bilan correction of nathijalari: Yangi O‘zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o‘rni va rivojlanish omillari //Yangi O‘zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o‘rni va rivojlanish omillari. – 2024. – T. 6. – №. 1. – C. 63-68.
2. Nizomiddinovich T. F. et al. Qon tomir kasaliklarida enosning o‘rni: Yangi O‘zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o‘rni va rivojlanish omillari //Yangi O‘zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o‘rni va rivojlanish omillari. – 2024. – T. 6. – №. 1. – C. 56-62.
3. Sh, Xushnazarov Z., L. Kenjayeva, and F. N. Toshboyev. "pirrilo [2, 3-d] pirimidinlarning biologik faolligi." tadqiqotlar. Uz 39.5 (2024): 30-35.
4. Sh X. Z., Toshboyev F. N., Izatullayev S. A. pirimidin halqasi ishtirokida sintez va pirimidinning biologik faolligi //tadqiqotlar. uz. – 2024. – T. 38. – №. 5. – C. 28-34.
5. Toshboyev F. N., Tashanov O. S., Izatullayev S. A. Oziqa tarkibidagi spirtlarni oksidlanish jarayonini matimatik modilashtirish orqali xisoblash //golden brain. – 2023. – T. 1. – №. 28. – C. 117-120.
6. Toshboyev F. N, Iskandar o‘g‘li M. S., Fayzullo o‘g‘li S. S. Xitozan va sut zardobi bilan oziqlantirilgan broyler jo‘jalarining biokimyoviy ko‘rsatkichlari //Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi. – 2024. – T. 14. – №. 1. – C. 78-80.
7. Toshboyev F. N. et al. Selectivity of yks catalyzation in the synthesis of vinyl acetate from ethylene and acetic acid //World of Scientific news in Science. – 2023. – T. 1. – №. 2. – C. 31-35.
8. Nizomiddinovich T. F, Abdimannonovich I. S., Zoirovich A. J. of organic substances by thin layer chromatographic method //Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi. – 2024. – T. 14. – №. 1. – C. 70-72.
9. Toshboyev F. N, Bobokulova S. A., Suyunova M. O. Synthesis of vinyl acetate from acetylene with the participation of a nanocatalyst and study of its kinetics//World of Scientific news in Science.– 2024.–T.2.–№.2.–C.11-18.
10. Тошбоев Ф. Н., Ахмадов Д. З., Эшанкулов З. А. Динамика нитрергической системы при гиперхолестеринемии //Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi. – 2024. – T. 14. – №. 1. – C. 73-77.
11. Baykulov A. K., Toshboyev F. N., Akhmadov J. Z. Biochemical and physiological changes in parasite parameters in the host-parasite relationship

ISSN 3030-3907

//Modern Scientific Research International Scientific Journal. – 2024. – T. 2. – №. 1. – C. 257-262.
12. Xudoyberdiyev I. I. et al. Etilen va sirka kislotadan vinilasetat olinishi jarayonining fizik-kimyoviy asoslari //Zamonaviy fan va ta'lim yangiliklari xalqaro ilmiy jurnal. – 2023. – T. 1. – №. 5. – C. 59-62.
13. Toshboyev F. N., Akhmadov J. Z., Eshonqulov Z. A. Ethylene oxyacetylation reaction kinetics learn //Modern Scientific Research International Scientific Journal. – 2024. – T. 2. – №. 1. – C. 253-256.
14. Тошбоев Ф. Н., Анваров Т. О., Изатуллаев С. А. Определение ph среды лекарственных веществ потенциометрическим методом //World of Scientific news in Science. – 2023. – T. 1. – №. 1. – C. 166-169.
15. Baxodirovich S. S., Nizomiddinovich T. F., Ergashboevna E. M. gaz aralashmalarini nazorat qilishning termokatalitik usuli //Journal of Universal Science Research. – 2024. – T. 2. – №. 2. – C. 276-281.
16. Байкулов А. К., Муртазаева Н. К., Тошбоев Ф. Н. динамика влияния лактатдегидрогеназы при экспериментальном инфаркте миокарда //World of Scientific news in Science. – 2024. – T. 2. – №. 3. – C. 244-251.

ISSN 3030-3907